

Nieuwe PROK-keuring sluit beter aan bij de sportvereisten

Na uitvoerig beraad van de Veterinaire Adviescommissie is vorig jaar de PROK-vereiste weer ingevoerd binnen het hengstenselectietraject en zijn per 1 september 2024 de criteria aangepast. Hierdoor sluit de PROK-keuring beter aan bij de ondergrens die doorgaans ook voor de sport wordt gehanteerd. Daardoor kan het KWPN haar voorsprong op gebied van gezondheid weer verder uitbouwen. Vanaf 1 september 2024 gelden ook voor merries de nieuwe voorwaarden voor het PROK-predicaat.

Tekst: JENNEKE SMIT — Beeld: DIGISHOTS

De Veterinaire Adviescommissie bestaat uit de leden van de PROK-commissie (Gijs Jan van Selm, Bart Veldeman, Hans Peeters en Hank van Campen), aangevuld met dierenartsen Arie Hoogendoorn, Don van de Winkel en Jacques Marée. Zij zijn ondersteund door radiologen A.J. van den Belt en Stephanie Veraa van de Faculteit Diergeneeskunde. Deze commissie heeft zich onder meer gebogen over de herijking van de beoordeling van de röntgenfoto's.

Nevenbevindingen

Het Algemeen Bestuur heeft de adviezen van deze commissie overgenomen en daar is al veel over geschreven en gesproken. "Het PROK-onderzoek staat voor Project Röntgenologisch Onderzoek KWPN en heeft ons stamboek sinds

1997 een grote voorsprong gebracht qua gezondheid. In de praktijk zagen we deze voorsprong echter teruglopen. De beoordeling van röntgenbeelden is iets wat aan verandering onderhevig is, dat zien we ook in de landen om ons heen. Binnen het oude PROK-onderzoek lag de focus vooral op osteochondrose en de classificatie van spat en straalbeen", legt veterinaire Arie Hoogendoorn uit. "Wat daarbij naar onze mening een tekortkoming was, is dat daarin geen nevenbevindingen konden worden meegenomen zoals we dat bij een gewone sportkeuring wél doen. Daarbij gaat het dus om klinisch relevante bevindingen die voor de sport onwenselijk zijn. We hebben met de commissie een goede poging gedaan om de eisen te herijken aan de hand van nieuwe inzichten vanuit de praktijk en nevenbevindingen kunnen nu worden meegenomen.

In het verleden werden deze geheel buiten beschouwing gelaten en daarna zijn deze alleen gerapporteerd, zonder dat er consequenties aan verbonden werden. Ik denk dat we met deze nieuwe manier van beoordelen een flinke stap voorwaarts kunnen maken. In de fokkerij staat gezondheid hoog in het vaandel, dit komt de duurzaamheid van de sportpaarden absoluut ten goede.”

PROK en D-OC

De belangrijkste doelstelling van het KWPN is om paarden te fokken die op het hoogste niveau in de sport kunnen presteren. De juiste selectie op gezondheidskenmerken is van belang om het onderscheidend vermogen als stamboek te waarborgen. Om die reden moeten ook de gekeurde hengsten zelf voldoende gezond zijn, zodat fokkers betere keuzes kunnen maken en duurzame paarden kunnen fokken. De herijking van

de beoordeling van de röntgenbeelden heeft geleid tot een aantal aanpassingen die als doel hebben om betere afstemming te krijgen tussen de beoordeling van de röntgenopnamen van de PROK- en de sportkeuring. Een van de aanpassingen is de uitbreiding van het aantal benodigde röntgenbeelden, waarbij er vier extra opnames (twee van de kogels, twee van de knieën) worden gemaakt. Indien de genomfokwaarde OC 96 punten of hoger is, kan een hengst met een goede PROK-beoordeling worden geaccepteerd voor het verrichtingsonderzoek. Deze beslissing is gebaseerd op de toevoeging van genetische informatie die wordt vertegenwoordigd door de genomfokwaarde voor osteochondrose. Door de röntgenbeelden samen te laten gaan met de genomfokwaarde OC versterken de twee meetinstrumenten elkaar. Bij wijze van uitzondering kan de hengsten(her)keuringscommissie een hengst met een genomfokwaarde van 95 of lager

Het PROK-onderzoek staat voor Project Röntgenologisch Onderzoek KWPN en heeft ons stamboek sinds 1997 qua gezondheid een grote vooruitgang gebracht.

voor osteochondrose toch goedkeuren mits er naar hun mening ruimschoots compensatie aanwezig is. Zo moet de PROK-beoordeling dan zonder uitzondering goed zijn. Andersom geldt dat indien de PROK-beoordeling in de sprong en knie niet aan de eisen voldoet en de D-OC 99 of hoger is een hengst aangewezen kan worden voor het verrichtingsonderzoek. De specifieke klasse-indeling per locatie en uitzonderingen staan vermeld in het veterinair reglement.

PROK-predicaat

Het predicaat PROK wordt uitgegeven aan KWPN-paarden die voldoen aan de röntgenologische eisen van het stamboek. Dit betekent voor de fokker dat zijn paard over goede botkwaliteit beschikt en daarmee een goede basis door kan geven aan haar nakomelingen. Bij het röntgenonderzoek worden er foto's gemaakt van de voorbenen en de achterbenen. In de voorbenen worden het straalbeen, sesambeen, kootgewricht en kogel beoordeeld. In de achterbenen worden de sprong, knie en kogel bekeken. De resultaten van het onderzoek worden in klassen ingedeeld. Aan de hand van deze klassen wordt beoordeeld of het paard aan de eisen voor het PROK-predicaat voldoet. "Binnen de commissie waren we het in hoofdlijnen snel met elkaar eens. We hebben het onszelf niet makkelijk gemaakt en hebben over elk detail gediscussieerd. Voor iedere afwijking is op een rij gezet wat de klinische relevantie is en of het belemmerend is voor het fokdoel van het KWPN, namelijk een paard fokken die sportprestaties op het hoogste niveau kan behalen. De beoordeling van röntgenbeelden is ook internationaal volop in ontwikkeling en we hebben met deze herijking getracht sport en fokkerij zo goed mogelijk te integreren. We zijn ons er terdege van bewust dat we dit in de toekomst moeten blijven evalueren, om zo telkens foktechnisch vooruitgang te blijven boeken. Komend seizoen worden de hengsten in het hengstenselectietraject volgens de nieuwe PROK-voorwaarden gekeurd en dan komen we als Veterinaire Adviescommissie weer samen om, in elk geval van een aantal hengsten, de beelden samen te beoordelen. Blijven evalueren is daarbij een must."

Actueler beeld

Voorheen konden merries en hengsten worden geröntgend voor PROK vanaf 1 april in het jaar

dat zij twee jaar werden. Deze datum is voor de hengsten inmiddels verplaatst naar 1 september, wat betekent dat tweejarige hengsten vijf maanden later geröntgend worden. De Veterinaire Adviescommissie geeft aan dat het genetische herstelvermogen tussen april en september nog van invloed kan zijn op de röntgenstatus. Maar ook andere onderdelen van het skelet zijn onderhevig aan verandering in deze jonge ontwikkelingsfase van het paard. "Met name uit de ervaringen die we hadden via de KWPN Select Sale, waarbij nieuwere röntgenbeelden vereist waren dan binnen de hengstenselectie gebruikelijk was, zagen we dat er best wat verschillen konden ontstaan tussen de röntgenbeelden van tweejarige hengsten in hetzelfde jaar. Bepaalde onderdelen bleken toch nog te kunnen veranderen tussen 1 april en het einde van het jaar. Daarom hebben we geadviseerd om 1 september aan te houden, waardoor de röntgenstatus veel actueler is en er iets langer hersteltijd is voor bepaalde onderdelen", legt Arie Hoogendoorn uit. Voor merries kon dit jaar nog tussen 1 april en 1 september het PROK-onderzoek onder de oude voorwaarden aangevraagd worden, inmiddels gelden voor hen ook de nieuwe voorwaarden. Vanaf heden kan het PROK-onderzoek aangevraagd worden vanaf 1 september in het jaar dat ze twee jaar zijn geworden.

Sport is leidend

Wat merkt Arie Hoogendoorn tot nu toe in de praktijk van de nieuwe PROK-voorwaarden? "Natuurlijk brengt verandering wat onzekerheid met zich mee bij de fokkers, maar over het algemeen zal het maar voor een heel klein aantal paarden ongunstig uitpakken. Gezondheid staat hoog in het vaandel en is voor zowel de sport als de fokkerij ongelooflijk belangrijk. Ook over de beoordeling van rug- en halsröntgenbeelden ontstond in eerste instantie wel wat discussie, maar daar hoeven de fokkers ook echt niet bang voor te zijn. Voor nu is het verzamelen van data ons belangrijkste doel en worden alleen röntgenfoto's van de rug in de klasse 6 en 7 niet meer geaccepteerd. Als de röntgenbeelden in die klassen ingedeeld worden, is dat voor de sport ook allerminst wenselijk. Ik ben er daarom echt van overtuigd dat de herijking van de PROK en de andere aanpassingen ervoor zorgen dat de nieuwe beoordeling veel beter aansluit bij de sport", aldus Hoogendoorn. •